

Nyheter från IFN

nr 3 • 2014

Tunga tidskrifter publicerar IFN-forskning:

Förutsättningar för företagens framgångar

Under 2013 antogs 50-talet artiklar författade av IFN-forskare för publicering i främst tunga internationella vetenskapliga tidskrifter. Två av de senaste exemplen är artiklar i Journal of Public Economics och European Economic Review. I dessa studeras dels hur multinationella företag påverkar vilka arbetsuppgifter som efterfrågas, dels hur beskattning av innovationer påverkar företagens riskvilja.

Forskarna på IFN publicerar i ett första skede sin forskning som working papers. Så småningom blir studierna till artiklar som sänds till en vetenskaplig tidskrift – eller en samlingsvolym. Inför att en artikel ska bedömas för eventuell publicering går texten för det mesta ett par vändor mellan IFN-forskarna och de akademiker som granskar studien å tidskriftens vägnar. Denna process är ofta långdragen. Det är inte ovanligt att det tar flera år från att artikeln skrivits tills dess den publiceras.

Pehr-Johan Norbäck och Lars Persson, IFN, har tillsammans med Andreas Haufler, University of Munich, skrivit artikeln ”Entrepreneurial innovations and taxation” som nyligen accepterats för publicering i den välrenommerade *Journal of Public Economics*. Nytt i denna studie är att forskarna visar att skattesystemet påverkar entreprenörskapets kvalitet – inte bara kvantiteten, dvs. antalet företag som tidigare forskning kunnat fastställa.

– Vi har tittat på Europa i allmänhet och Tyskland men även Sverige i synnerhet, förklarar Lars Persson och fortsätter:

– Möjligheterna att göra förlustavdrag begränsas i skattesystemen. Detta innebär att entreprenörer väljer att

satsa på enklare innovationer som är mindre riskfyllda. Exempelvis en förbättring av en produkt istället för något helt nytt.

– Kostnaderna men även utdelningen är betydligt lägre för den som vidareutvecklar en detalj i till exempel en bil istället för att utveckla något så revolutionerande som en 3D-skrivare. Det är helt enkelt för riskabelt för många nystartade företag att utveckla tidigare okända produkter eftersom man inte kan göra avdrag för gjorda investeringskostnader om man misslyckas. Något som etablerade företag kan göra.

Forskarna konstaterar att det finns ytterligare ett centralt problem med dagens europeiska företagspolitik. Beslutsfattarna vill stötta nya företag, i första hand för att skapa fler arbetstillfällen. Denna politik står delvis i strid med viljan att stimulera till fler kvalitativt högstående innovationer. Flertalet länder har ju bidrag eller skattelättnader för att locka företag att utveckla och sedan kommersialisera innovationerna på egen hand och inte sälja produkten i ett tidigt skede.

– Det här innebär att vi får fler småföretag men att entreprenörerna inte satsar på radikala innovationer. Med

ett mer neutralt skattesystem som inte missgynnar tidig försäljning av innovationer skulle vi få fler produktiva innovationer och därmed fler nya företag med stor tillväxtpotential, säger Lars Persson.

Ytterligare en aktuell fråga för svenskt näringsliv är de multinationella företagens inverkan på svensk arbetsmarknad. De multinationella företagen blir ju fler och fler i Sverige och då främst utlandsägda sådana. Enligt Tillväxtanalys fanns det drygt 13 500 utlandsägda företag med 590 000 anställda i Sverige år 2010. Detta kan jämföras med motsvarande siffror år 2000 då det fanns 5 500 utlandsägda företag som sysselsatte cirka 450 000 personer.

Fredrik Heyman, IFN, har tillsammans med Katariina Nilsson Hakkala och Fredrik Sjöholm skrivit artikeln "Multinational Firms, Acquisitions and Job Tasks" som nyligen fick klartecken för publicering i *European Economic Review*. I studien finner forskarna att utländska direktinvesteringar i Sverige leder till fler jobb med icke-rutinartade arbetsuppgifter och arbetsuppgifter som kräver personlig interaktion. På frågan om vilka arbetsuppgifter det kan röra sig om svarar Fredrik Heyman:

– Icke-rutin-jobb kan vara exempelvis yrken som kräver någon form av specialistkompetens eller olika former av lednings/chefsjobb. Yrken med hög grad av personlig interaktion återfinns ofta i samma kategorier.

Grunden till att bland annat specialistkompetens efterfrågas av multinationella företag är att de verkar på flera olika marknader. Det ger möjligheter att dela upp produktionen mellan länder. Detta kan leda till en ökad specialisering i icke-rutinartade arbetsuppgifter och uppgifter

som kräver personlig interaktion. Övriga arbetsuppgifter kan utlokaliseras till andra länder, så kallad *offshoring*.

Vad händer med lönen i multinationella företag?

– Vi fokuserar inte på den frågan i denna uppsats men ser ändå en tendens till ökad lönespridning inom företagen för vissa typer av jobb. Annan forskning har visat på att ökad lönespridning efter uppköp av lokala företag ger anställda med viss specialistkompetens relativt sett högre löner. Detsamma gäller även ledningen i företagen.

Vad är nytt i den forskning som presenteras i *European Economic Review*?

– Vi studerar en delvis ny mekanism som visar att ökad globalisering kan påverka olika typer av anställda på olika sätt. Och vi gör det på ett sätt som skiljer sig från traditionell uppdelning efter utbildning eller fyrkantiga yrkesuppdelningar, exempelvis i arbetare och tjänstemän. När vi delar upp arbetskraft efter arbetsuppgifter ser vi att globaliseringen har effekter som inte upptäcks när anställda delas upp efter till exempel utbildningsnivå.

Lars Persson (vänster) och Fredrik Heyman.

Forskningsfronten

IFN:s forskningsresultat publiceras i olika kanaler. Arbeten i preliminär form publiceras som working papers. I regel utkommer de senare i reviderad form i forskningstidskrifter som är externt granskade.

Fler accepterade artiklar

Pär Holmberg och Ewa Lazarczyk, "Comparison of Congestion Management Techniques: Nodal, Zonal and Discriminatory Pricing", *Energy Journal*.

Uppsatsen jämför tre vanliga metoder att sätta priset på en elmarknad med flaskhalsar: nodprissättning, zonprissättning och diskriminerande prissättning. Zonprissättning som används i Sverige och övriga Europa är dyrast för elkonsumenterna, men nackdelarna minskar med fler elområden. Nodprissättning som används i USA är särskilt effektiv på en elmarknad med stora osäkerheter, t.ex. på grund av ojämn vindkraftsproduktion.

Eleonora Patacchini, Giuseppe Ragusa och Yves Zenou, "Unexplored Dimensions of Discrimination in Europe: Religion, Homosexuality and Physical Appearance", *T. Boeri, E. Patacchini and G. Peri (red.), Unexplored Dimensions of Discrimination*, Oxford, Oxford University Press.

I denna artikel undersöker forskarna grupper av individer som kan tänkas vara diskriminerade på arbetsmarknaden. De visar att diskriminering förekommer bland överviktiga och bland dem som tillhör olika religiösa grupper. De studerar även diskrimineringen från arbetsgivares sida mot människor på basis av utseende (till exempel skönhet) och sexuell läggning (t.ex. homosexuella).

Magnus Henrekson, "Entrepreneurship, Innovation and Human Flourishing", *Small Business Economics*.

Studien tar sin utgångspunkt i nobelpristagaren Edmund Phelps bok *Mass Flourishing*. Magnus Henrekson

menar att det finns vissa brister i boken vilket är beklagligt eftersom det delvis förklarar ”bokens viktiga huvudbudskap, att det kreativa entreprenörskapet inte bara är en nyckel till ekonomisk tillväxt utan också en viktig källa till existentiell tillfredsställelse för den enskilde”.

Thomas Tangerås, ”Network Competition with Income Effects”, *RAND Journal of Economics*.

Den gängse modellen för analys av konkurrensen på mobiltelemarknaden är bristfällig och kan inte förklara varför det är dyrare att ringa samtal mellan än inom mobilnäten. I denna studie visas hur man kan åtgärda bristerna i modellen genom att ta hänsyn till att hushållens inkomst påverkar hur mycket de använder sin telefon.

Senaste working papers (titel från svensk sammanfattning)

- Svenska ambassader gagnar exporten, av Shon Ferguson, IFN, och Rikard Forslid.
- Skattereform ger insikter om hälsokonsekvenser av ökad förmögenhet, av Oscar Erixson.
- Bra matchning mellan person och organisationskultur ökar produktiviteten, av Ola Andersson, IFN, samt Marieke Huysentruyt, Topi Miettinen och Ute Stephan.
- Fungerar konkurrensen på den nordiska elmarknaden?, av Thomas Tangerås, IFN, och Johannes Mauritzen, affilierad IFN.
- Svenska entreprenörer – irrationella optimister eller positiva realister? av Ola Bengtsson, affilierad IFN, och Daniel Ekeblom.
- Globalisering ökar villigheten att lära barn tolerans, av Niclas Berggren och Therese Nilsson.
- Ojämn fördelning av kvarlåtenskapen – vilka faktorer styr?, av Oscar Erixson.
- Hur ska internationella telekommarknader regleras?, av Thomas Tangerås och Joacim Tåg.
- Utvecklingen av skatter på kapital i ett långsiktigt perspektiv, av Mikael Stenkula, IFN, Gunnar du Rietz, affilierad IFN, samt Dan Johansson.
- Ekonomisk tillväxt och sociala kontakter påverkar tillsättningen av politiker i Kina, av David Seim, IFN, samt Ruixue Jia och Masayuki Kudamatsu.
- Personröster och politisk makt, av Olle Folke och Johanna Rickne, IFN, samt Torsten Persson.
- Effekter av sänkta arbetsgivaravgifter för ungdomar, av Johan Egebark, affilierad IFN, och Niklas Kaunitz.
- Hur hög var egentligen förmögenhetsskatten? av Magnus Henrekson, IFN, och Gunnar du Rietz, affilierad IFN.

Kort och gott

Vill du bli forskare i nationalekonomi?

Den 26 mars arrangerar IFN Öppet Hus för doktorander som funderar på en karriär som forskare i nationalekonomi. Som en av de största svenska arbetsgivarna för disputerade nationalekonomer bjuder

IFN in doktorander för att berätta mer om institutet och hur en forskares vardag ser ut. I programmet ingår presentationer av IFN som forskningsmiljö, de olika forskningsprogrammen, två yngre forskares perspektiv på forskarvärlden samt ”goda råd till en blivande forskare” av professor Assar Lindbeck, IFN och Stockholms universitet.

Forskarna från IFN som deltar som talare i Öppet Hus är från vänster: Lars Persson, Magnus Henrekson, Niclas Berggren, Matilda Orth, Assar Lindbeck och Joacim Tåg.

Den 28 mars presenteras en rapport som är författad av Ulf Jakobsson och Daniel Wiberg, IFN. Rapporten handlar om vilka som ska styra svenska företag samt utvecklingen av den svenska ägarmodellen.

Mats Bergstrand är redaktör för antologin *En skattereform för 2000-talet – elva röster om hur Sverige får ett bättre skattesystem* (pmj, 2014). Två av författarna är IFN-forskarna Åsa Hansson och Magnus Henrekson.

Rapporten "Patentboxar som indirekt FOU-stöd", är författad av Roger Svensson, IFN. Den presenterades av Entreprenörskapsforum på ett seminarium i början av februari. Författaren visar att patent- eller innovationsboxar knappast är en form av skatteincitament som Sverige bör satsa på. Det visar sig bland annat att patentboxarna inte nödvändigtvis skapar fler FoU-investeringar i värdländerna samtidigt som denna form av incitament möjliggör ökad internationell skatteplanering. Foto: Malin Olsson Tallås.

Under en workshop i början av mars månad, arrangerad av Svenskt Näringsliv, presenterade Fredrik Heyman, Pehr-Johan Norbäck och Lars Persson (i bilden), IFN, rapporten "Produktivitet och företagsdynamik i svenskt näringsliv 1996 till 2009" som är under utarbetande. Studien ingår i ett större projekt om produktivitsutvecklingen i Sverige. I rapporten studeras kopplingen mellan företagsdynamik (t.ex. tillblivelse och nedläggning) och produktivitet.

Henrik Jordahl, IFN, och Mats Bergman, Södertörns högskola, har författat en ESO-rapport om marknaden för äldreomsorg. Deras bedömning är att "både hemtjänst och särskilt boende [framstår] som relativt lämpliga att privatisera". De menar att en återgång till offentligt monopol inte är en lösning utan att dagens system fungerar förhållandevis väl men behöver förbättras ytterligare. Rapporten presenterades på ett seminarium arrangerat av ESO men även på ett seminarium i SNS regi. Foto: Allan Seppa/SNS.

Världsbanken har på regeringens uppdrag genomfört en studie över företagsklimatet i Sverige. Magnus Henrekson, kommenterade rapporten på ett seminarium i Rosenbad den 10 mars och menade bl.a. att en hel del mer kan göras vad gäller företagsbeskattnings samt utbildning. Från vänster i bilden ses Magnus Henrekson, finansminister Anders Borg, näringsminister Annie Lööf och Augusto Lopez-Claros, Världsbanken.

Niclas Berggren och Andreas Bergh deltog i början av mars på en konferens anordnad av Public Choice Society i USA. Andreas Bergh presenterade uppsatsen "Other-Regarding Preferences and the Importance of Social Approval in Strategic Interactions". Niclas Berggrens ämne var "Legitimacy and the Cost of Government".

Lars Oxelheim, IFN och Lunds universitet, talade vid invigningen av Handelshögskolan i Kristiansand (Universitetet i Agder), Norge. Skolan är Norges tredje största handelshögskola.

Nyhetsbrev:
"Nyheter från IFN" utkommer åtta gånger per år. Dessutom publiceras "Ny ekonomisk forskning" ett par gånger årligen.

Nyhetsbrev

Redaktör för Nyheter från IFN: Elisabeth Precht, elisabeth.precht@ifn.se; tfn 08-665 4525.